

Jan Józef Janicki

Nowo mianowany proboszcz we wspólnocie parafialnej – liturgia wprowadzenia w posługiwanie

Kieleckie Studia Teologiczne 2, 343-356

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

NOWO MIANOWANY PROBOSZCZ
WE WSPÓLNOCIE PARAFIALNEJ
– LITURGIA WPROWADZENIA W POSŁUGIWANIE

W życiu religijnym wspólnoty parafialnej Kościoła w Polsce mianowanie nowego proboszcza stanowi ciągle jeszcze dość znaczący i ważny moment; jej życie – mimo zmieniających się uwarunkowań – jest w dużej mierze naznaczone myśleniem i działaniem duszpasterza. Dla samego proboszcza podjęcie posługiwania duszpasterskiego w nowej wspólnocie parafialnej staje się również ważnym wydarzeniem.

Obrzęd uroczystego wprowadzenia nowo mianowanego proboszcza w posługiwanie danej parafii ma w naszej Ojczyźnie swoją długą tradycję; istniejące liczne propozycje były przekazywane sobie wzajemnie przez proboszczów, niektóre z nich, zatwierdzone przez biskupa diecezjalnego, znalazły się w *Agendach* Kościołów lokalnych jako prawo partykularne¹. Wzorcowy obrzęd rzymski (*editio typica*)², który nie został jeszcze przetłumaczony na język polski i wprowadzony w życie, przewiduje wcześniejsze (niż sam obrzęd wprowadzenia) złożenie wyznania wiary przez proboszcza wobec biskupa (lub jego delegata)³, odnowienie przez proboszcza w czasie obrzędu wprowadzenia (po homilii) przyrzeczeń ze święceń prezbiteratu⁴ oraz (*pro opportunitate*) udanie się w procesji wewnątrz kościoła do miejsc posługi uświęcania, jak: kaplica Najświętszego Sakramentu, chrzcielnica, konfesjonał⁵.

¹ Por. *Wprowadzenie nowego proboszcza*, w: *Agenda liturgiczna Diecezji Opolskiej. Nabożeństwa, poświęcenia i błogosławieństwa*, Opole 1981, s. 329–332; *Objęcie parafii przez nowego proboszcza*, w: *Służba Boża*, oprac. W. Głowa, Lubaczów 1986, 357n; *Obrzęd wprowadzenia nowo mianowanego proboszcza w posługiwanie we wspólnocie parafialnej*, w: *Zarządzenia posynodalne Biskupa Kieleckiego (Instrukcje, statuty, wzory pism)*, Kielce 2002, s. 299–301.

² Zob. *De introductione novi parochi (nr 1185–1198)*, w: *Caeremoniale episcoporum ex decreto sacrosancti oecumenici concilii Vaticani II instauratum auctoritate Ioannis Pauli pp. II promulgatum*. Editio typica, Typis Polyglottis Vaticanis 1985, s. 281–283.

³ Por. tamże, nr 1185, s. 281.

⁴ Zob. tamże, nr 1193, s. 282.

⁵ Zob. tamże, nr 1194, s. 282.

Do istniejącego zbioru różnych propozycji – wzorów obrzędu wprowadzenia nowo mianowanego proboszcza w posługiwanie we wspólnocie parafialnej, którego niestety nie zawiera księga *Obrzędy błogosławieństw dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*⁶, dołączam poprawiony i odnowiony wzór obrzędu, który przed prawie dwudziestu laty został przeze mnie opublikowany w kwartalniku „Collectanea Theologica”⁷ i który został przyjęty w diecezji katowickiej⁸. Przedstawiona tu propozycja uwzględnia w większym stopniu (aniżeli dotychczasowe wzory) naukę i wskazania Soboru Watykańskiego II o Kościele i jego posłudze nauczania (prorockiej), uświęcania (kapłańskiej) i pasterzowania (królewskiej). Liturgiczna część objęcia parafii przez nowego proboszcza zmierza do wyrażenia poprzez gesty i postawy oraz słowa tego, co najbardziej istotne dla wspólnoty parafialnej i jej nowego duszpasterza w tworzeniu i przeżywaniu wspólnoty Kościoła miejscowego.

I. Wprowadzenie teologiczne i pastoralne

1. Biskup w diecezji

Sobór Watykański II poucza, iż:

Chrystus Pan, Syn Boga żywego, który przybył, aby wybawić swój lud od grzechów i uświęcić wszystkich ludzi, jak sam został posłany przez Ojca, tak też posłał swoich Apostołów (...), aby i oni wielbili Ojca na ziemi i ratowali ludzi, „dla budowania Ciała Chrystusowego” (Ef 4, 12), którym jest Kościół. (...) W tym Kościele Chrystusowym Biskup Rzymu, jako Następca Piotra, (...) cieszy się najwyższą, pełną, bezpośrednią i powszechną władzą duszpasterską (DB Wstęp, 2).

Biskupi, w nauczaniu soboru, są postawionymi przez Ducha Świętego pasterzami dusz, którzy zajmując miejsce apostołów

zostają posłani, aby wraz z papieżem i pod jego władzą zapewnić trwałość dzieła Chrystusa, wiecznego Pasterza (DB 2).

⁶ Zob. tom 1 i 2, Katowice 1994.

⁷ J. Janicki, *Liturgiczne wprowadzenie nowo mianowanego proboszcza w posługiwanie we wspólnocie parafialnej*, CT 54 (1984), z. 1, 73–79 (Redakcja niestety, przez niedopatrzenie, nie podała nazwiska Autora!).

⁸ Zob. *Obrzęd wprowadzenia nowo mianowanego proboszcza w posługiwanie we wspólnocie parafialnej*, w: *Nabożeństwa diecezji katowickiej. Agenda liturgiczna*, Opracowanie zbiorowe diecezjalnej komisji liturgicznej, Katowice 1987, s. 361–365.

Warto w tym miejscu odnotować, iż moje opracowanie pt. *Liturgia poświęcenia pól* (Do użytku wewnętrznego), Kielce 1988, zostało wydane także w Lublinie w 1989 r. oraz, w większej swej części (*Obrzęd błogosławieństwa pól*), w księdze *Obrzędy błogosławieństw dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, 2, Katowice 1994, 261–277.

Chrystus Pan dał apostołom i ich następcom, biskupom

nakaz i władzę, by **nauczali** wszystkie narody, **uświęcali** ludzi w prawdzie oraz obejmowali ich troską **pasterską**. Z tej racji biskupi stali się przez Ducha Świętego, który został im dany, prawdziwymi i autentycznymi **nauczycielami** wiary, **kapłanami i pasterzami** (DB 2).

Sobór przypomina ponadto, że „biskupa należy uważać za arcykapłana jego owczarni. Od niego bowiem poniekąd wywodzi się i zależy chrześcijańskie życie jego wiernych” (KL 41). Biskup nie może jednak „zawsze i wszędzie osobiście przewodniczyć całej owczarni w swoim Kościele”, dlatego też „koniecznie powinien utworzyć grupy wiernych”, z których najważniejsze „są parafie lokalnie zorganizowane pod przewodnictwem duszpasterza zastępującego biskupa” (KL 42). Dlatego w każdej wspólnocie parafialnej duszpasterz – proboszcz, będący zastępcą biskupa, wypełnia ważną i odpowiedzialną posługę. Proboszczowie, którym jako właściwym pasterzom została powierzona „troska o dusze w określonej części diecezji”, są szczególnymi współpracownikami biskupa wypełniając obowiązek (posłannictwo) **nauczania, uświęcania i pasterzowania (kierowania)**, tak „aby wierni oraz wspólnoty parafialne czuli się naprawdę członkami zarówno diecezji, jak i całego Kościoła powszechnego (por. DB 30).

2. Proboszcz w życiu parafii

Kodeks Prawa Kanonicznego określa proboszcza jako pasterza parafii, czyli określonej wspólnoty wiernych (utworzonej na sposób stały w Kościele partykularnym), nad którą biskup diecezjalny powierzył mu opiekę duszpasterską (zob. KPK kan. 515). Prawo kościelne stwierdza, że:

...proboszcz jest własnym pasterzem zleconej sobie parafii, podejmującym pasterską troskę o powierzoną mu wspólnotę pod władzą biskupa diecezjalnego. Powołany jest do uczestnictwa w posłudze Chrystusa, ażeby dla tejże wspólnoty wykonywał zadania nauczania, uświęcania i kierowania, przy współpracy także innych prezbiterów i diakonów oraz niosących pomoc wiernych świeckich, zgodnie z przepisami prawa (KPK kan. 519).

Sama nominacja nie daje proboszczowi władzy w powierzonej mu parafii; pełną pieczę pasterską nad wiernymi otrzymuje proboszcz od momentu kanonicznego objęcia parafii⁹. Proboszcz nie może objąć parafii w posiadanie

⁹ Zob. KPK kan. 527.1; por. E. Szafronowski, *Podręcznik prawa kanonicznego*, 2, Warszawa 1985, 203; T. Pawluk, *Prawo kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*, t. 2, *Lud Boży jego nauczanie i uświęcanie*, Olsztyn 1986, s. 267.

własną powagą, lecz musi być wprowadzony w jej posiadanie przez ordynariusza miejsca lub jego delegata, którym najczęściej, na mocy prawa partykularnego, jest dziekan¹⁰. Prawo powszechne nie określa samego sposobu objęcia parafii; sposób wprowadzenia proboszcza winien być określony prawem partykularnym lub zwyczajem prawnym. „Jeśli brak w tej materii prawnego zwyczaju, biskup diecezjalny powinien to określić prawem diecezjalnym”¹¹.

3. Eucharystia – centrum życia wspólnoty parafialnej

Liturgiczne wprowadzenie proboszcza do duszpasterskiego posługiwania we wspólnocie parafialnej winno koncentrować się wokół Eucharystii, gdyż

sprawowanie Mszy świętej jako czynność Chrystusa i hierarchicznie zorganizowanego ludu Bożego, jest ośrodkiem całego chrześcijańskiego życia tak dla Kościoła powszechnego, jak i lokalnego oraz dla poszczególnych wiernych. W czynności tej osiąga szczyt działanie, przez które Bóg w Chrystusie uświęca świat oraz kult, jaki ludzie oddają Ojcu, wielbiąc Go przez Chrystusa, Syna Bożego, w Duchu Świętym. (...) Pozostałe zaś czynności święte i wszystkie czyny chrześcijańskiego życia wiążą się ze sprawowaniem Eucharystii i do niej zmierzają¹².

Jan Paweł II uczy w Encyklice *O Eucharystii w życiu Kościoła*, że

Kościół żyje dzięki Eucharystii. Ta prawda wyraża nie tylko codzienne doświadczenie wiary, ale zawiera w sobie istotę tajemnicy Kościoła. Na różne sposoby Kościół doświadcza z radością, że nieustannie urzeczywistnia się obietnica: „A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20). Dzięki Najświętszej Eucharystii, w której następuje przeistoczenie chleba i wina w Ciało i Krew Pana, raduje się tą obecnością w sposób szczególny. Od dnia Zesłania Ducha Świętego, w którym Kościół, Lud Nowego Przymierza, rozpoczął swoje pielgrzymowanie ku ojczyźnie niebieskiej, Najświętszy Sakrament niejako wyznacza rytm jego dni, wypełniając je ufną nadzieją (nr 1).

¹⁰ Zob. T. Pawluk, *Prawo...*, dz. cyt., s. 267.

¹¹ E. Szafrowski, *Podręcznik...*, art. cyt., 203. Ks. prof. dr hab. E. Szafrowski przed ukazaniem się nowego *Kodeksu prawa kanonicznego* (1983) wyjaśniał w 1976 roku, że kanoniczne objęcie parafii nie zawsze utożsamia się z czynnością liturgiczną (obrzędem) lub z urzędowym przekazywaniem parafii dokonywanym w obecności dziekana lub też przedstawiciela Kurii diecezjalnej. Kanoniczne objęcie parafii stanowi akt prawny, którego skutkiem jest faktyczne przejście posługi i pieczy nad parafią; sprawia to, że mianowany przez biskupa kapłan staje się rzeczywistym proboszczem danej wspólnoty parafialnej. Dotychczasowe przepisy *Kodeksu* (1917, kan. 1443–1445) uważają zasadniczo, iż to objęcie parafii następuje w momencie wyznania wiary przez nowo mianowanego proboszcza (zob. E. Szafrowski, *Prawo kanoniczne w okresie odnowy soborowej. Podręcznik dla duchowieństwa*, t. 1, Warszawa 1976, s. 431).

¹² *Ogólne wprowadzenie do Mszału rzymskiego*, III wydanie, 2000 r. (dalej OWMR), nr 16.

Nowo mianowany proboszcz winien pierwszą uroczystą Eucharystię, na którą zbiera się licznie wspólnota parafialna, koncelebrować z biskupem bądź z dziekanem, który w imieniu biskupa wprowadza go do nowej parafii, oraz z prezbiterami, którzy pracują w tej parafii, jak również ze swoim poprzednikiem oraz z innymi prezbiterami, którzy przybyli na tę liturgiczną uroczystość. (Przed tą uroczystością parafialną należałoby umożliwić wszystkim wiernym skorzystanie z sakramentu pokuty i pojednania, aby obecni prezbiterzy mogli wziąć udział w koncelebrowanej Eucharystii). Msza koncelebrowana ukazuje „we właściwy sposób jedność kapłaństwa, ofiary i całego ludu Bożego” (OWMR 199). Dla podkreślenia zaś, że to właśnie nowy proboszcz jest pasterzem danej wspólnoty, on powinien przewodniczyć liturgii Mszy świętej. Należy jednakże w tym przypadku pamiętać o wskazaniach Kościoła, iż

wszelką prawowitą celebracją Eucharystii kieruje biskup osobiście albo przez prezbiterów, swoich współpracowników. Kiedy biskup uczestniczy we Mszy świętej, na której jest zgromadzony lud, ze wszech miar wypada, aby on sam celebrował Eucharystię i zespolił ze sobą w świętej czynności jako koncelebransów. Dzieje się tak nie dla powiększenia zewnętrznej okazałości obrzędu, lecz celem ukazania w jaśniejszym świetle misterium Kościoła, „sakramentu jedności”. Jeśli zaś biskup nie celebrował Eucharystii, lecz powierza to komuś innemu, wtedy wypada, aby ubrany w albę oraz stulę i kapę, oraz mając krzyż noszony na piersiach, przewodniczył liturgii słowa i pod koniec Mszy świętej udzielił błogosławieństwa (OWMR 92).

Wydaje się słusznym, aby wprowadzenie proboszcza poprzedzało bezpośrednio liturgię Mszy świętej, tworząc w ten sposób zwarty, całościowy układ obrzędu liturgicznego. To sprawi ponadto, iż sprawowanie Eucharystii nie zostanie „przeciążone” dodatkowymi elementami, z wyjątkiem tych, które stanowią jej istotę. Proponowany obrzęd wprowadzenia nowego proboszcza ukazuje go jako nauczyciela, kapłana i pasterza w stosunku do tych, do których został posłany przez biskupa¹³. Wyrażeniu tej prawdy służą odpowiednie znaki, słowa i czynności ukazujące posługiwanie proboszcza w kontekście sprawowanej przez niego codziennej liturgii. Tak więc:

1) dla podkreślenia roli proboszcza jako **nauczyciela**, dziekan i nowo mianowany proboszcz zatrzymują się przy ambonie – miejscu głoszenia słowa Bożego w liturgii (OWMR 309);

2) posługę proboszcza jako **kapłana** (zadanie uświęcania) uwidacznia przede wszystkim jego posługiwanie przy ołtarzu, „na którym pod sakramentalnymi znakami uobecnia się Ofiara krzyża”, który „jest także stołem Pańskim” i „ośrodkiem dziękczynienia, które się spełnia przez sprawowanie Eucharystii” (OWMR 296);

¹³ Por. D. Eissing, *Einführung eines neuen Pfarrers. Ein Vorschlag*, „Heiliger Dienst”, 34 (1980), s.145–158.

3) posługiwanie proboszcza jako **pasterza** (zadanie kierowania – „regendi”) uwypukla w liturgii miejsce, z którego przewodniczy on zgromadzeniu liturgicznemu i kieruje modlitwą, a mianowicie krzesło (katedra, siedzenie), umieszczone w odpowiednim miejscu prezbiterium (OWMR 310). Proponowany tu wzór obrzędu może być jedynie jakimś podstawowym modelem, który trzeba ewentualnie dostosować do specyficznej sytuacji danej wspólnoty parafialnej¹⁴.

II. Obrzęd wprowadzenia nowo mianowanego proboszcza w posługiwanie we wspólnocie parafialnej

1. Nowego proboszcza wprowadza się uroczyście w procesji do kościoła; w czasie jej trwania można śpiewać: „Kto się w opiekę”, „Pod Twą obronę”, „Ojcze z niebios” lub inną pieśń dostosowaną do tej okazji.

2. Po wejściu przez główne drzwi do kościoła, duchowni z asystą udają się do prezbiterium; tu wszyscy czynią ukłon lub przyklękają przed ołtarzem (bez jego ucałowania) i zajmują swoje miejsca. Proboszcz pozostaje przed ołtarzem w postawie stojącej.

3. Dziekan z odpowiedniego miejsca w prezbiterium (ale nie z ambony i nie z miejsca przewodniczenia proboszcza) rozpoczyna **znakiem krzyża** obrzęd liturgicznego objęcia parafii przez proboszcza. Odczytuje następnie dokument nominacyjny i przedstawia nowego duszpasterza parafianom; swoje przemówienie może zakończyć tymi lub podobnymi słowami:

Nasz ksiądz biskup ordynariusz N. mianował Cię proboszczem parafii N. Pozdrawiam Cię w imieniu wszystkich kapłanów i wiernych dekanatu, a w szczególności tej wspólnoty parafialnej, która została Tobie powierzona. Przyjmij obowiązki proboszcza tej parafii i prowadź dalej posługiwanie swoich poprzedników jako nauczyciel, kapłan i pasterz wszystkich wiernych powierzonych Twojej pasterskiej trosce.

4. Proboszcz odpowiada tymi lub podobnymi słowami, dołączając swoje pierwsze pozdrowienie skierowane do wszystkich parafian:

Ufając Bożej pomocy i wsparciu całej parafii, będę się troszczył, aby służyć tej wspólnocie parafialnej ku chwale Bożej i dla zbawienia ludzi.

5. Dziekan lub dotychczasowy duszpasterz przekazuje nowemu proboszczowi klucze kościoła, mówiąc:

Pan niech błogosławi Twoje wejście do świątyni tej wspólnoty parafialnej. Przekazuję Ci klucze kościoła i wszystkich innych budynków tej parafii.

¹⁴ Zaprezentowany tu wzór obrzędu stanowi część propozycji niemieckiego teologa z Essen, D. Eissinga (zob. jw.). Uwzględniono także propozycje zamieszczone w wyżej wspomnianych *Agendach liturgicznych*.

Otwieraj tę świątynię wszystkim, którzy szukają Boga. Niech stanie się ona centrum życia parafialnego.

Kieruj i zarządzaj tą parafią, tak jak zostało Tobie polecane – jako niezłomowany pracownik w winnicy Pańskiej.

6. W tym momencie może nastąpić krótkie słowo pozdrowienia i powitania ze strony przedstawicieli wspólnoty parafialnej.

7. Dziekan zwraca się następnie do wspólnoty parafialnej tymi lub podobnymi słowami:

Drodzy, Bracia i Siostry!

Zebrałście się dzisiaj w waszym kościele, aby pozdrowić i przywitać w parafii waszego nowego Proboszcza. Wasza tu obecność jest wymownym znakiem gotowości współpracy z nowym duszpasterzem w służbie budowania Królestwa Bożego w waszej parafii.

Współpraca pomiędzy proboszczem a wspólnotą parafialną może być owocna tylko wtedy, gdy jest natchniona i kierowana przez Ducha Świętego.

Wzywajmy zatem teraz wspólnie Jego pomocy.

8. Następuje wspólny śpiew: „O Stworzycielu, Duchu, przyjdź”.

I. PROBOSZCZ NAUCZYCIELEM WSPÓLNOTY PARAFIALNEJ ZADANIE NAUCZANIA

9. Dziekan i proboszcz stają wokół ambony. Dziekan przemawia w tych lub podobnych słowach:

Ksiądz Biskup ustanowił cię nauczycielem tej wspólnoty parafialnej.

Wiemy, że prawdy objawione przez Boga są zawarte i wyrażone w Słowie Bożym, które stanowi podstawę naszej wiary. Z tej ambony powinieneś Je ogłaszać i wyjaśniać. Zanoś Dobrą Nowinę o Królestwie Bożym do wszystkich sfer życia parafialnego i do wszystkich ludzi, którzy szukają prawdy. Troszcz się o to, aby wszyscy członkowie tej wspólnoty parafialnej: dzieci, młodzież i dorośli, mogli usłyszeć i przyjąć Słowo Boga żywego. Ogłaszaj Chrystusa jako drogę do prawdziwego życia, i ukazuj wszystkim wierzącym, jak można żyć z wiary i być świadkiem Jezusa Chrystusa zmartwychwstałego.

10. Ksiądz proboszcz odpowiada:

Módlmy się o siłę, aby móc przyjąć Słowo Boże i dawać o nim świadectwo:
Panie, Jezu Chryste, Synu Boga żywego!

Ty wskazujesz nam drogę do domu Ojca.

Daj nam siłę i odwagę otwierać się na Twoje Słowo, żyć z wiary i wszystkim ludziom dawać świadectwo naszej nadziei.

Który żyjesz i królujesz na wieki wieków.

Wspólnota parafialna odpowiada:

Amen.

II. PROBOSZCZ KAPŁANEM WSPÓLNOTY PARAFIALNEJ OBOWIĄZEK UŚWIĘCANIA

11. Dziekan z proboszczem udają się do ołtarza i zatrzymują się przy nim. Dziekan kieruje do nowego proboszcza te lub podobne słowa:

Na ołtarzu Ofiara Krzyża uobecnia się pod sakramentalnymi znakami i jest rozdzielany Chleb życia. Jesteś, Drogi Bracie, wyznaczony na kapłana tej wspólnoty. Momentem centralnym i ośrodkiem całej Twojej kapłańskiej działalności jest Msza święta, pamiątka śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, naszego Zbawiciela. Troszcz się o to, by wspólnota parafialna ciągle na nowo gromadziła się wokół tego ołtarza.

Młodzi i starzy, biedni i bogaci – winni się tu spotykać we wspólnocie w Panu i łączyć się we wspólnym sprawowaniu świętej liturgii.

Niech wszyscy oddają cześć temu ołtarzowi, a przez niego naszemu Panu, Jezusowi Chrystusowi, który żyje i króluje w tej wspólnocie i jednoczy wszystkich w Duchu Świętym.

12. Proboszcz całuje ołtarz, a następnie mówi:

Módlmy się o łaskę, aby ten ołtarz i sprawowana tu Eucharystia stały się centrum naszego życia parafialnego:

Panie, Jezu Chryste!

Ty powierzyłeś swojemu Kościołowi sprawowanie Mszy świętej i innych sakramentów. Ześlij nam Twojego Ducha Świętego, tak abyśmy ciągle podążali do tego ołtarza na sprawowanie pamiątki śmierci i Twojego zmartwychwstania. Umocnij nas poprzez przyjmowanie Ciała i Krwi Twojej na wspólnej drodze do Królestwa wiecznego. Ty żyjesz i królujesz na wieki wieków.

Wspólnota odpowiada:

Amen.

13. Dziekan i proboszcz mogą teraz udać się do chrzcielnicy. Dziekan kieruje do wszystkich te lub podobne słowa:

Przy tym źródle chrzcielnym sprawuje się chrzest, pierwszy sakrament nowego Przymierza, w którym ludzie przez wodę i Ducha Świętego rodzą się do nowego życia. Jednocześnie przez wiarę z Chrystusem, otrzymują Ducha przybrania oraz miano i godność dzieci Bożych. Zrośnięci w jedno z Chrystusem, zostają włączeni w Jego Ciało, czyli Kościół, stając się „wybranym plemieniem, królewskim kapłaństwem, narodem świętym, ludem Bogu na własność przeznaczonym”¹⁵.

¹⁵ Zob. *Obrzędy błogosławieństw dostosowane do zwyczajów diecezji polskiej*, 2, nr 832, Katowice 1994, s. 25.

14. Wszyscy odnawiają przyrzeczenia chrzcielne; proboszcz zwraca się do wiernych:

Bracia i siostry, wyznajcie teraz wiarę, którą otrzymaliście na chrzcie świętym, i dzięki łasce Ducha Świętego potwierdzacie ją codziennym życiem. A zatem pytam każdego z was:
Czy wierzysz w Boga, Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi?

Wszyscy: Wierzę.

Proboszcz: Czy wierzysz w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedynego, a naszego Pana, narodzonego z Maryi Dziewicy, umęczonego i pogrzebanego, który powstał z martwych i zasiada po prawicy Ojca?

Wszyscy: Wierzę.

Proboszcz: Czy wierzysz w Ducha Świętego, święty Kościół powszechny, obcowanie Świętych, odpuszczenie grzechów, zmartwychwstanie ciała i życie wieczne?

Wszyscy: Wierzę.

Proboszcz dołącza się do wyznania i wyraża wiarę Kościoła: Taka jest nasza wiara. Taka jest wiara Kościoła, której wyznawanie jest naszą chlubą w Chrystusie Jezusie, Panu naszym.

Wszyscy: Amen¹⁶.

15. Dziekan i proboszcz mogą udać się do tego miejsca w kościele, gdzie znajduje się konfesjonał. Dziekan przypomina obecnym znaczenie tego miejsca. Może to uczynić tymi lub podobnymi słowami¹⁷:

Konfesjonał to miejsce sprawowania sakramentu pokuty. Przychodzimy do konfesjonału jako grzesznicy, a odchodzimy usprawiedliwieni, korzystając z posługi pojednania, jaką nasz Pan, Jezus Chrystus, powierzył swojemu Kościołowi.

16. Proboszcz wzywa wszystkich do dziękczynienia¹⁸:

Bracia i siostry, dzięki składamy Bogu, Ojcu wszechmogącemu, który przez śmierć i zmartwychwstanie swojego Syna, mocą Ducha Świętego wyrwał nas z mocy ciemności i udzielił nam odpuszczenia wszystkich grzechów:

Wszyscy: Dzięki składamy Tobie, Boże.

¹⁶ Zob. tamże, nr 871, Katowice 1994, s. 39.

¹⁷ Zob. tamże, nr 935, Katowice 1994, s. 60.

¹⁸ Zob. tamże, nr 939, Katowice 1994, s. 63.

Błogosławiony jesteś, Boże, Ty wydałeś swojego Syna za nasze grzechy, aby nas wyrwać z ich ciemności i przenieść do królestwa Twojego światła i pokoju.

Wszyscy: Dzięki składamy Tobie, Boże.

Błogosławiony jesteś, Boże, Ty przekazałeś Kościołowi świętemu klucze królestwa niebieskiego, aby nimi otwierał wszystkim dostęp do Twojego miłosierdzia.

Wszyscy: Dzięki składamy Tobie, Boże.

Błogosławiony jesteś, Boże, Ty nieustannie dokonujesz wielkiego dzieła Pojednania ludzi i udzielasz im przebaczenia, aby ich kiedyś obdarzyć życiem wiecznym.

Wszyscy: Dzięki składamy Tobie, Boże.

III. PROBOSZCZ PASTERZEM PARAFII ZADANIE KIEROWANIA – PASTERZOWANIA

17. Dziekan i proboszcz stają przy „katedrze”, siedzeniu – miejscu przewodniczenia liturgii. Dziekan zwraca się tymi lub podobnymi słowami do proboszcza:

Chrystus wezwał Cię przez naszego księdza Biskupa, abyś przewodził tej wspólnocie parafialnej i nią kierował. Jako sługa Dobrego Pasterza, Jezusa Chrystusa, prowadź tę parafię i w mocy Ducha Świętego bądź dla wszystkich wiernych pomocnikiem i doradcą na ich drodze życiowej.

Twoje posługiwanie jako pasterza tej wspólnoty ma swoje źródło i swój moment centralny w sprawowaniu Mszy świętej. Rozpocznij zatem sprawowanie swej posługi pasterskiej tą Eucharystią, którą sprawujesz dzisiaj wraz ze wszystkimi tutaj zgromadzonymi.

18. Jeśli jest obecny biskup, on przewodniczy Eucharystii koncelebrowanej z nowym proboszczem i prezbiterami dekanatu; pod nieobecność biskupa liturgii przewodniczy proboszcz, który wypowiada krótkie wprowadzenie do Mszy św. i wzywa wszystkich do czynnego uczestnictwa w Najświętszej Ofierze. Pomija się akt pokuty i następuje **kolekta**.

MSZA ŚWIĘTA

19. Formularz Mszy św. sprawowanej przy liturgicznym wprowadzeniu proboszcza w posługiwanie w parafii, bierze się z dnia, jeśli jest to niedziela, uroczystość lub święto. Jeżeli zaś pozwalają na to przepisy, można wziąć

formularz Mszy św. w różnych potrzebach, np.: Msza za Kościół, Msza za zgromadzenie o charakterze duchowym lub duszpasterskim, Msza za kapłanów, Msza za pełniących służbę w Kościele (zob. *Mszał rzymski dla diecezji polskich*, Poznań 1986, 111–144).

20. **Ewangelię** odczytuje nowy proboszcz¹⁹, a homilię głosi biskup²⁰ lub dziekan, nawiązując w niej do czytań biblijnych i przedstawiając zasadnicze myśli programu duszpasterskiego.

21. Po **homilii** nowy proboszcz może (*laudabiliter*), wobec biskupa, odnowić przyrzeczenia złożone w czasie święceń prezbiteratu²¹.

Proboszcz staje przed biskupem, który przemawia do niego²²:

Drogi synu (bracie), wobec ludu powierzonego twojej trosce duszpasterskiej, odnow postanowienia – przyrzeczenia, które złożyłeś w czasie święceń prezbiteratu.

Czy chcesz wiernie pełnić swój urząd, jako gorliwy współpracownik biskupów, w kierowaniu ludem Bożym, pod przewodnictwem Ducha Świętego?

Proboszcz odpowiada: Chcę.

Biskup:

Czy na chwałę Boga i dla uświęcenia chrześcijańskiego ludu, chcesz pobożnie i z wiarą sprawować misteria Chrystusa, zgodnie z tradycją Kościoła?

Proboszcz: Chcę.

Biskup:

Czy chcesz pilnie i mądrze pełnić posługę słowa, głosząc Ewangelię i wykładając prawdy katolickiej wiary?

Proboszcz: Chcę.

Biskup:

Czy chcesz coraz ściślej jednoczyć się z Chrystusem, Najwyższym Kapłanem, który z samego siebie złożył Ojcu za nas nieskalaną Ofiarę, i razem z Nim poświęcać się Bogu za zbawienie ludzi?

¹⁹ *Caeremoniale episcoporum* przewiduje odczytanie Ewangelii przez nowego proboszcza, który w tym celu prosi biskupa o błogosławieństwo: „Evangelium convenienter annuntiatur ab ipso parochi qui antea accedit ad Episcopum, ab eo ipse librum accipit et benedictionem petit” (zob. dz. cyt., nr 1191).

²⁰ Tamże, nr 1192: „In homilia Episcopus munus parochi fidelibus illustrat, atque significationem rituum, (...) declarat”.

²¹ Zob. tamże, nr 1193: „Expleta homilia, laudabiliter a novo parochi fit renovatio promissionum quas in sua ordinatione fecit, interrogante Episcopo his verbis”.

²² Por. *Obrzędy święceń jednego prezbitera*, w: *Pontyfikał rzymski. Obrzędy święceń biskupa, prezbiterów i diakonów*, Katowice 1999, 101n.

Proboszcz: Chcę, z Bożą pomocą.

Biskup:

Czy przyrzekasz mnie i moim następcom cześć i posłuszeństwo?

Proboszcz: Przyrzekam.

Biskup dodaje:

Niech Bóg, który rozpoczął w tobie dobre dzieło, sam go dokona.

22. Podniosły charakter tej parafialnej uroczystości winien także znaleźć swe żywe echo w prośbach modlitwy powszechnej, zanoszonych do Boga, zwłaszcza za biskupa i nowego proboszcza. Intencje modlitw powinni wypowiadać przedstawiciele wszystkich stanów wspólnoty parafialnej.

MODLITWA POWSZECHNA

Świadomi obecności wśród nas Jezusa Chrystusa, Dobrego Pasterza i ożywieni wiarą w Jego panowanie nad światem, zanieśmy wspólne modlitwy i błagania do naszego Ojca w niebie.

1. Módlmy się za Ojca Świętego N. i wszystkich pasterzy Kościoła, aby ofiarnie naśladowali Chrystusa, Dobrego Pasterza, i umacniali braci w wierze.
2. Módlmy się za Księdza N., naszego Proboszcza, aby Bóg darzył go zdrowiem i błogosławięństwem w jego kapłańskim, nauczycielskim i pasterskim posługiwaniu.
3. Módlmy się za naszą rodzinę parafialną, aby współpracując w miłości i zgodzie ze swym duszpasterzem, wzrastała w zjednoczeniu ze swym Mistrzem i Nauczycielem, Jezusem Chrystusem.
4. Módlmy się za wszystkich ludzi, którym została powierzona władza, aby wykonywali ją w duchu służby i dla dobra powszechnego.
5. Módlmy się za narody świata, aby wiara w królowanie Chrystusa, przyniosła prawdziwy pokój i sprawiedliwe rozwiązanie istniejących problemów.
6. Módlmy się za nas tutaj zgromadzonych, abyśmy umocnieni Słowem Bożym i Ciałem Chrystusa, postępowali zawsze drogą świętości w naszej wspólnej pielgrzymce do domu Ojca.

Wszechmogący Boże,
wysłuchaj modlitwy Twojego ludu zebranego w tej świątyni
i naucz nas służyć tylko Tobie, żywemu i prawdziwemu Bogu.
Przez Chrystusa, Pana naszego.

Wspólnota odpowiada: Amen.

23. Stosownie do charakteru dnia, przed **Prefacją** należałoby wyrazić specjalne motywy dziękczynienia.

24. Po **Komunii św. wiernych** śpiewa się hymn „Ciebie Boga, wysławiamy”.

Jest ponadto uzasadnione, aby proboszcz – przed błogosławieństwem i rozstaniem – skierował swe słowo do parafian.

* * *

Jeden z najważniejszych dokumentów Soboru Watykańskiego II, Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele, nazwany *Magna Charta* duszpasterstwa Kościoła współczesnego²³, przypominał, że „poszczególni biskupi, którym została powierzona troska o Kościół partykularny, pod zwierzchnictwem papieża, w imię Pana otaczają opieką pasterską swoje owce, jako właścivi, zwyczajni i bezpośredni ich pasterze, wypełniając względem nich posługę nauczania, uświęcania i kierowania” (DB 11). W wypełnianiu tej posługi, szczególnie współpracownikami biskupa są proboszczowie, o których posłannictwie nauczania, uświęcania i kierowania, mówi bardzo konkretnym językiem wspomniany wyżej soborowy dekret:

W spełnianiu **obowiązku nauczania** do zadań proboszczów należy przepowiadanie słowa Bożego wszystkim wiernym, aby zakorzenieni w wierze, nadziei i miłości wzrastali w Chrystusie oraz aby wspólnota chrześcijańska dawała takie świadectwo miłości, jakie nakazał Pan (por. J 13, 35). Ponadto przez nauczanie katechetyczne mają prowadzić wiernych, stosownie do wieku każdego, do pełnego poznania tajemnicy zbawienia. W celu zaś przekazu tego nauczania niech szukają nie tylko pomocy zakonników, lecz także współpracy świeckich, tworząc instytucje szerzące naukę chrześcijańską.

W dokonywaniu **działa uświęcania** niech się proboszczowie z troszczą, aby celebrowanie Ofiary eucharystycznej była ośrodkiem i szczytem całego życia wspólnoty chrześcijańskiej. Ponadto niech dołożą starań, aby wierni karmili się duchowym pokarmem przez pobożne i częste przyjmowanie sakramentów oraz przez świadome i czynne uczestnictwo w liturgii. Proboszczowie winni też pamiętać, jak bardzo do ożywienia życia chrześcijańskiego przyczynia się sakrament pokuty; dlatego niech chętnie wysłuchują spowiedzi wiernych, a jeśli będzie to potrzebne, wzywają w tym celu także innych kapłanów, władających różnymi językami.

W wypełnianiu **obowiązku pasterskiego** proboszczowie przede wszystkim niech się starają poznać swoich wiernych. Ponieważ jednak są pasterzami

²³ Por. H. Muszyński, *Wprowadzenie do Dekretu o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele*, w: *Sobór Watykański II. Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, Poznań 2002, s. 234.

wszystkich owiec, niech popierają wzrost życia chrześcijańskiego tak u poszczególnych wiernych, jak i w rodzinach oraz w stowarzyszeniach, zwłaszcza oddanych apostołstwu, a także i w całej wspólnotie parafialnej. Niech więc odwiedzają domy i szkoły, jak wymaga tego posłannictwo pasterskie; niech się pilnie interesują dorastającymi dziećmi i młodzieżą; ojcowską miłością niech ogarniają ubogich i chorych; szczególną wreszcie troskę niech okazują robotnikom. Niech dokładają starań, aby wierni udzielali wsparcia dziełom apostołstwa (DB 30, 2).